

Marko Mitrović

Bio je 10.3.2016., 2 sata ujutro. U glavnoj zgradi banke Goldman Sachs na 50. katu gorjelo je prigušeno svjetlo u jednoj od bezbroj prostorija. U dugačkoj prostoriji u polumraku ležalo je pravilno raspoređenih desetak stolova i puno ugašenih monitora. „I see fire“ od Eda Sheerana ispunjavao je prostor.

U staklom ograđenoj maloj prostoriji na dnu tog velikog ureda jedan stol je bio osvijetljen hladnom svjetlošću monitora.

Tri monitora.

Jedan je bio prepun brojki složenih u uredne tablice.

Drugi je bio prepun okruglih grafikona u obliku torte, raznih boja.

Treći monitor prikazivao je linijske grafikone od kojih su se neki penjali prema gore, a neki spuštali naglo prema dolje.

Malo odmaknuto od stola, naziralo se tijelo čovjeka koji drži glavu među rukama. U desnoj ruci bile su mu naočale koje je skinuo sa umornih očiju.

Bio je to Marko Mitrović, jedan od izvršnih direktora banke.

Marko je imao 43 godine i bio je porijeklom iz Srbije. Kao mladi talentirani ekonomist završio je studij financija na Harvardu i nakon toga se zaposlio u Goldman Sachs banci. Nakon nekoliko godina postao je jedan od izvršnih direktora banke. Kao i na početku karijere, tako i sada u zrelim godinama, smatran je izuzetno inteligentnim i stručnim poznavateljem financija.

Međutim, iako je bio financijaš, u njegovoj samoj osnovi ležao je inženjerski, znatiželjan i vizionarski duh.

Znatiželja i vizije nisu poželjne u svijetu financija, tu vlada statistika i hladna logika koja se u osnovi zasniva na dvjema računskim operacijama.

Zbrajanju i oduzimanju.

Sve ostalo radilo bi se ako se baš mora, ali rezultat bi uvijek imao predznak plus ili minus. Bankari su voljeli predznak plus. Mrštili su se na predznak minus.

Marko je savršeno vladao tim tehnikama, a svoj inženjerski i vizionarski duh uspješno je držao zatvoren u bocu još od davnih pubertetskih dana.

Sve do nedavno.

Marko je odlučio po tko zna koji put ponovno provjeriti sve. Od umora drhtavim rukama tipkao je i klikao mišem u polumraku. Brojke su se na njegovim naočalama reflektirale kao na monitoru. Beskrajne kolone velikih brojki.

Tada je ponovno bezbrojne tablice pretvorio u okrugle grafikone u obliku kolača koji su pokazivali raspodjele novca.

Zatim je te okrugle grafikone pretvorio u linijske grafikone koji su pokazivali stremljenja i trendove budućih kretanja.

Rezultat je opet bio isti.

I morao je biti isti jer Marko nije imao običaj griješiti.

Sada je već bilo 5 sati ujutro i on je ispisao tablice i grafikone.

Ispisani materijal umnožio je u desetak istovjetnih kopija i pripremio ih za današnji sastanak upravnog odbora banke. Na memory sticku je ponio prezentaciju koju je izradio u PowerPointu i koja je puno zgodnija za iznošenje pred upravnim odborom.

Otišao je do obližnjeg automata i uzeo jedan espresso sa malo mlijeka.

Sada se mora opustiti, smiriti i koncentrirati. Već je bilo 7 sati i 45 minuta i banka se polako počela puniti zaposlenicima. Otišao je na Youtube, stavio slušalice, pijuckao kavu i pustio svoju omiljenu stvar da se malo razbudi – „Babe I'm gonna leave you“ od Led Zeppelina, ali onu prekrasnu obradu od Pink.

Napokon, dok je De Rico svirao svoj besmrtni solo na gitari, Marko je krenuo na sastanak.

Izašavši iz lifta na zadnjem katu, ušao je u veću prostoriju na čijem kraju je za velikim stolom od mahagonija sjedila Suzan, tajnica Ric-

harda Sachsa, predsjednika upravnog odbora.

Na stolu nije bilo papira, samo monitor i telefon. U prostoriji nije bilo ormara, nije bilo stolaca, nije bilo ničega. Samo je nekoliko slika visjelo na zidovima od sirovog betona i nije trebalo biti povjesničar umjetnosti da se zaključi da se radilo o originalnim djelima Van Gogha, Picassa, Cézannea...

Tko izađe iz lifta na ovom katu nije morao više čekati. Čekanje, kontrole i provjere odvijale su se kat niže.

Marko je kao i uvijek tiho i pristojno pozdravio Suzan.

Suzan je bila lijepa žena skladnih crta lica, tamne kose i tamnih očiju. Uvijek je nosila jednostavnu crnu haljinu sa blagim dekolteom, zapravo moglo bi se reći malo dubljim V izrezom koji nije bio nepristojan, ali ni sasvim bezazlen. Ona mu je uzvratila toplim i ljubaznim smiješkom. Marko nije bio siguran radi li se o rutinskom smiješku ili joj je nekim čudom bio drag.

Ali to je očigledno bio Suzanin dar. Zato je i sjedila tu gdje je.

Vrata ureda predsjednika upravnog odbora bila su izrađena od cortena, zahrđalih čeličnih pločasta stabiliziranih premazom da ne prljaju skupa bankarska odijela. Kada im je prišao, ona su se bešumno otvorila pred njim i on je zakoračio u ured.

Ovaj ured je bio znatno veći. Toliko velik da je masivan stol na njegovom kraju djelovao jako maleno.

Do tog stola se moglo doći ravno od vrata, nije bilo ničega na putu. Ured je imao samo dva čvrsta zida. Onaj na kojemu su ulazna vrata bio je od sirovog betona, a nasuprotni zid, iza masivnog stola, bio je obložen pločicama od bruniranog čelika, hladnog, plavičastog odsjaja. Bočne strane prostorije bile su od neprobojnog stakla.

U lijevoj strani prostorije bio je smješten masivni drveni stol sa dvadeset stolaca. U desnoj strani prostorije stajao je manji stol sa tri kožne fotelje. Na dvije fotelje su se jasno vidjela udubljenja od sjedenja, a na trećoj se vidjelo da se rijetko upotrebljava.

Pričalo se da predsjednik upravnog odbora Richard Sachs u osnovi vodi samo dvije vrste sastanaka.

Prva vrsta je predsjedavanje upravnim odborom koji ima dvadeset članova i koje se odvija za velikim stolom u lijevoj strani prostorije.

Druga vrsta su bilateralni sastanci koje vodi sa ljudima koje on pozove ili koje odluči primiti, a koji se odvijaju za malim stolom u desnoj strani prostorije.

Malo je ljudi na ovom svijetu koji su sjeli za manji stol.

A još je manje ljudi koji su vidjeli da se i treća stolica upotrebljava.

Marko je pogledao prema velikom stolu. Svi su već bili na mjestu, svih dvadeset stolaca bilo je popunjeno.

Marko nije imao stolac, što je jasno pokazivalo kakav status ima. Može biti ne znam kakav financijski genije, ali stolac u ovoj prostoriji neće nikada dobiti. Ali ono što će imati, što uvijek ima, je to da ga vlasnici stolaca slušaju.

Marko je znao da će ga danas posebno pažljivo slušati.

Vladao je žamor, prigušeni smijeh starijih ljudi koji su sačinjavali upravni odbor.

Započeo je izlaganje. Tablice i grafikoni su se izmjenjivali, a žamor članova upravnog odbora se stišao, ali nije nestao.

Marko je znao i zašto! Izazivajući hipotekarnu financijsku krizu 2008. godine, Goldman Sachs je na tuđim sudbinama i tragedijama dobro zaradio... milijarde dolara...

I sada, kada je prezentirao simulirane efekte koje može izazvati ovaj uočeni problem, članovima upravnog obora je sve izgledalo kao da se ponavlja 2008. godina. Imali su osjećaj da će se sve tako i završiti, sa novim ekstra profitom.

Richard Sachs je za vrijeme cijelog izlaganja stajao kraj prozora, šutio i promatrao panoramu New Yorka. Djelovao je čak nezainteresirano, a i zašto bi bio zainteresiran? Ako Markova analiza i bude točna, to samo znači još novih milijardi na računu.

No kako je izlaganje odmicalo Richard Sachs je polako sve više i više pratio Marka.

Marko je završio izlaganje, a John Mayer, ugledan član odbora je pitao:

– Čemu uopće zabrinutost? Bit tvog izlaganja je da ljudi ne mogu plaćati svoje dugove. Pa i 2008. godine se mislilo da ljudi ne mogu plaćati svoje dugove, a opet se slilo 3 milijarde dolara na naš račun.

Ron Sullius je dodao:

– Pa valjda znamo kako se taj problem rješava, nije nam prvi put.

Žamor u prostoriji se pojačao, a jasno se čulo da članovi upravnog odbora nagađaju kolika bi zarada mogla biti u slučaju Markovog scenarija.

Marko je približio mikrofon ustima i glasno pojasnio.

– Prema mojoj simulaciji oni ne žele plaćati svoje dugove.

– Misliš, ne mogu plaćati? Pa tako je i bilo u prvoj krizi. U čemu je onda stvar? – upitao je John Mayer.

– Ne, rekao sam jasno, oni ne žele plaćati svoje dugove – odgovorio je Marko.

Ron Sullius je mahnuo rukom i rekao:

– Pa rekao sam, zna se kako se to rješava. Neka ih stave u zatvor, uzmu im kuće!

Marko je s uzdahom odgovorio:

– Mislim da je to u ovakvoj varijanti scenarija nemoguće.

– Zašto? – pitao je John.

– Zato što bi u slučaju pokretanja tog scenarija broj dužnika rastao geometrijskom progresijom. Za nekoliko tjedana bi ih bilo na milijune samo u SAD-u.

U prostoriji je nastao uzbuđeni žamor.

– I još nešto – dodao je Marko – Dok smo krizu 2008. godine mi nametnuli svijetu da bi u konačnici zaradili, ovaj put će kriza biti nametnuta nama.

Richard Sachs, koji je do tada stojeći promatrao panoramu grada kroz prozor, okrenuo se i upitao Marka:

– I, jeste li napravili dodatne analize i sve provjerili?

– Naravno da jesam – odgovorio je Marko.

– Pa kakve su onda procjene, čemu ta priča po Vama u konačnici vodi? – pitao je Richard mirnim glasom.

Sve su se glave okrenule prema Marku.

– *No money* – odgovorio je tiho Marko.

U prostoriji je zavladała ledena tišina!

Joe Smith

Mali crnac Joe Smith imao je svega devet godina i vraćao se iz škole prolazeći kao i svakog dana kroz svoj kvart.

Povijest će pokazati da je baš on, mali Joe Smith, bio glavni uzrok zbog kojeg je 26 godina kasnije na sastanku upravnog odbora Goldman Sachsa zavladao ledena tišina.

Ali sada, u proljeće 1990. godine, Joea su brinule posve druge brige. A te brige su bile kako preživjeti na ulicama Bronxa.

Stanovao je u jednoj bijednoj višestambenoj četverokatnici sazidanoj od cigle i s napola raspadnutom fasadom. U prizemlju je stanovala neka debela crnkinja, zlovoljna žena stara oko 45 godina, koja praktički nikada nije ni izlazila iz stana. Joe ju je vidio nekoliko puta. Muža nije imala, a nitko joj nije ni dolazio.

Drugi stan u prizemlju bio je uvijek prazan. Tu i tamo bi se pojavio netko u njemu, odspavao nekoliko noći i onda nestao. Nije bila rijetkost da se takvi stanovi koriste za mutne poslove i skrivanje i bilo je poželjno da su uvijek u prizemlju jer je tako lakše nestati iz njega, bilo na prednja bilo na stražnja vrata i prozore. Čak i tako mlad, Joe je znao ta osnovna pravila bandi iz Bronxa.

Dok je prolazio kroz hodnik i penjao se stubama na prvi kat gdje je stanovao nije primjećivao prljavštinu, zašarane i od vlage propale zidove i zapuštenost kuće. Nije primjećivao jer nije ni znao za bolje. Njegovi prijatelji iz ulice živjeli su u sličnim zgradama, a priliku da vidi nešto bolje nije nikada imao.

Za malog Joea Smitha ova prljava ulica i rupa od stana u kojoj je živio bili su njegov čitav svemir.

U taj svemir se još bolje uklapala i škola u koju je išao. Bila je u još gorem stanju od kuće u kojoj je živio. A pijano, nafiksano i nervozno nastavno osoblje samo je dopunjavalo izgled škole.

No škola je za djecu iz kvarta bila ionako samo formalnost. Umjesto da u školi nešto nauče, ona je bila mjesto gdje se skupljaju, dogovaraju i planiraju kako postati što veći kriminalci. Ionako su im oni bili jedini uzor.

Mali Joe Smith toga svega uopće nije bio svjestan.

On je bio integralni dio Bronxa baš kao i krčljivo drvo u drvoredu na putu do škole, hidrant ispred njegove kuće ili mršavi pas koji je naučio kako se prevrće kanta za smeće da bi se dokopao ostataka hrane.

Veselo zviždukajući, Joe Smith je otvorio vrata od stana. Bacio je svoju torbu na komodu u hodniku i krenuo prema frižideru. Na kauču u dnevnom boravku ležala je njegova majka. Spavala je i hrcala iako je bilo podne i Joe je pomislio kako je vjerojatno opet dobila otkaz. Kako se u prostoriji osjećao miris alkohola, Joe je zaključio da se u očajanju opet napila kao svinja. U kuhinji koja se nastavljala na dnevnu sobu bila je gomila neopranog suđa i u njemu ostatci hrane koji su već puštali jasan smrad truljenja. U tom kršu jedva je pronašao drvenu kutiju u kojoj su držali kruh. Pogledao je u nju i utvrdio da ima samo nekoliko stvrdnutih korica koje su ostale od jučer. Začuo je korake i okrenuo se. Upravo je stizao njegov mlađi sedmogodišnji brat Benjamin koji je otvorio frižider i iz njega uzeo paštetu. Joe je pogledao u frižider i ustanovio da osim poluprazne boce mlijeka nema ama baš ništa.

Obojica su se pogledali. Jedan je imao kruh, a drugi paštetu. Joe je bio jako gladan i donio je odluku. Vidjevši što namjerava, Benjamin je pokušao pobjeći, usput otvarajući paštetu da je pojede.

– Daj mi to, ti malo govno! – vikao je Joe na Benjamina pokušavajući mu oteti paštetu. Benjamin je plakao i uporno držao konzervu kao da mu život o tome ovisi. Nastala je strašna dreka i to je probudilo njihovu majku.

– Tišina! – izderala se nervozno, ustajući s kauča.

Joe je uspio Benjaminu oteti paštetu i krenuo je prema izlazu iz stana. Majka ga je klataći se pokušala udariti, ali on se prolazeći kraj nje zaštitio laktovima. To ju je još više razbjesnilo pa ga je uhvatila za majicu i nastavila tući.

Joe se štitio rukama i pokušavao se oteti i pobjeći. Napokon mu je uspjelo i izjurio je iz stana zalupivši vratima za sobom.

Strčao se niz stepenice, prošao kroz glavni ulaz i nestao iza ugla.

Čim je bio na sigurnom, prestao je trčati i počeo mirnije hodati. Jedući tako paštetu, stao je na uglu gdje se obično okupljalo njegovo društvo. Tamo je bila Hana, mala klinka u prljavoj haljini i igrala se lutkom iskopanom iz nečijeg smeća.

Joe je sjeo kraj nje na stepenice i u mislima se vratio na Benjamina. Volio je svog brata. Njegov plač dok mu je otimao paštetu počeo ga je progoniti.

Iako je bio jako gladan, nije to smio tako učiniti. Trebali su podijeliti ono malo hrane što su našli u kuhinji. Napokon, preplavila ga je užasna tjeskoba i osjetio je strašnu krivnju zbog onoga što je učinio. Sjetio se i pijane majke koja ga je udarala. To je još pojačalo tjeskobu i na kraju je osjećaj krivnje postao neizdržljiv.

Joe je mislio da će umrijeti od srama.

Kao i uvijek u takvim trenucima, Joe je potražio spas. Njegov spas je bio zamišljeni svijet, čitav jedan mali, lijepo uređeni svemir koji je stvarao u svojoj glavi. To je bilo njegovo jedino uvijek sigurno i dostupno utočište koje mu nitko nije mogao uzeti.

Lutao je tim svijetom, igrao se sa prijateljima, nitko ga nije tukao i nikoga on nije tukao. Imao je normalnu majku, imao je čak i oca kojeg se u stvarnosti nije niti sjećao. Taj svijet je bio toliko stvaran da ovaj pravi, prljavi Bronx nije ni primjećivao.

– Joe, što to jedeš? – upitala je Hana i okrenula se prema njemu.

Joe je sjedio s praznim pogledom uperenim u svoje misli. Jeo je mehanički, žvačući polako kruh sa paštetom kao da je neki stroj za mrvljenje hrane, a ne izglednjeli klinac. Hana mu je prišla i pružila ruku prema kruhu.

– Daj i meni malo.

Joe nije dozvolio da ga itko dira dok je bio u svom zamišljenom svijetu. Zato je i Hanin pokušaj da podijeli kruh osjetio kao napad. Zgrabio ju je za kosu, povukao prema sebi, a onda je grubo odgurnuo nogom.

Ona je pala, udarila koljenom o stepenicu i zaplakala.

Joe je i dalje gledao u daljinu kao da Hane nema i kao da se ništa nije dogodilo. Nastavili su tako sjediti, Joe šuteći i mehanički žvačući, a Hana tiho cmizdreći.

Tada je došao jedan debeljuškast klinac u društvu sa visokim i mršavim prijateljem. Stigli su do njih.

– Hana, zašto plačeš, što se dogodilo? – pitao je debeljuškasti klinac.

– Ma ništa, Sam – odgovorila je Hana i plačnim pogledom pogledala prema Joeu.

– Hmm, Joe je opet izgubljen, opet nešto vrti po glavi – komentirao je Rony, visoki klinac. Zatim je prišao Joeu i mahnuo nekoliko puta rukom ispred njegovih očiju. Joe je ne trepnuvši i dalje buljio negdje u daljinu.

– Mora da je opet imao sranja kod kuće, a kad je takav bolje mu je ne prilaziti. Pustimo ga, proći će ga, idemo se igrati – zaključio je Rony.

Svo troje se diglo i krenulo prema drugoj grupi djece koja su stajala nekoliko ulaza dalje.

U tom je trenutku malo šareno mače doskakutalo do Joea. Počelo se igrati komadom papira gurajući ga šapom.

A mali Joe Smith je jako volio mačke.

Iznenada se prignuo i uhvatio ga. Mače se malo uplašilo i sklupčalo, ali ga je Joe nježno pogladio. U njegovim rukama se opustilo i počelo presti. Joe je ustao, odšetao do Hane koja se igrala sa Ronyjem i Samom i pružio joj mače. Hana ga je sretna uzela u naručje i počela maziti.

Joe je sjeo kraj nje i gledao je očima punim nježnosti i grižnje savjesti. Vidjevši kako je gleda, Hana je na trenutak ostavila mače i pogladila Joea po glavi.

Ona je voljela Joea takvog kakav je. Kao i svi ostali klinici iz kvarta.

Nije mu zamjerila za grubost koju je maloprije pokazao kad ju je odgurnuo. Iako je bila mala, Hana je znala da Joe nije u duši zao, da samo nosi neko strašno sjećanje u sebi, da u njemu postoji neki otpor, neki strah, nešto mračno i tužno.

I da ga je najbolje izbjegavati i pustiti na miru kada ga to primi.

Vruća je ljetna noć 2001. Bilo je oko ponoći. U Tremont parku u Bronxu stajala je grupica od dvadesetak adolescenata. Uglavnom mladići i tek poneka djevojka. Svoju malu bandu nazvali su Raptors. Nije bilo puno razgovora. U rukama su imali lance, bejzbolske palice, a neki i noževe. Na licima im se ocrtavala napetost. Svi su pažljivo gledali u crnog, visokog mršavog mladića sa afro frizuroum.

Njegov je pak pogled bio uperen dalje prema Tremont aveniji.

Razmišljao je.

Znao je da ih večeras čeka obračun sa Svingersima, konkurentskom maloljetničkom bandom iz susjedstva.

Borba za teritorij.

Nije im to prvi put, ali ovog puta je bilo posve jasno da su brojčano i fizički slabiji. Pogledao je još jedanput članove svoje bande. Pogled mu se kretao od lica do lica, od očiju do očiju, pažljivo ih promatrajući.

Nije žurio.

Proučavao je svakoga kao da mu želi pročitati misli. A zapravo je to i htio. Na licima im se ocrtavao prkos, ali i strah, barem na većini.

Joe Smith je znao i zašto.

Predstojeći okršaj bit će brutalan i nemilosrdan. Bit će teško povrijeđenih, a lako je moguće da neki od njih neće živi dočekati sutrašnji dan.

Ne, nije to bila dobra noć za Raptore.

Ponovno je pogledao prema Tremont aveniji. Vizualizirao je predstojeću bitku sve do detalja.

Znao je.

Poraz je neizbježan i nema te taktike, hrabrosti niti vještine koja bi to mogla promijeniti.

Joe je već nekoliko godina vodio svoju maloljetničku bandu. U tih nekoliko godina su zadržali, pa čak i malo povećali svoj teritorij. Uz to su ostali relativno neovisni. Povremeno bi surađivali sa velikim lokalnim ban-

dama odraslih kriminalaca. Obavljali bi dostavu droge ili prijenos neke ukradene robe do dilera. Kriminalci su imali povjerenja u Raptore jer su za razliku od drugih maloljetničkih bandi bili promišljeni i pouzdani. I odlično organizirani, bez brzopletih poteza i raznih propusta karakterističnih za mlade kriminalce željne potvrđivanja na ulici.

Svi su znali da je tako dobra organizacija posljedica načina razmišljanja njihovog vođe, Joea. U kriminalnim krugovima je već stekao ime i svi su smatrali da ga čeka uspješna karijera kao kriminalca.

Ako preživi, naravno.

Joe je gledao svoje prijatelje. U duši ga je grizao crv odgovornosti.

Nije imao iluzija.

Gotovo matematički sigurno znao je da će sve povrede ili čak i nečija smrt biti potpuno uzaludni. Davno je prošlo vrijeme kada je samo srcem i emocijama donosio odluke. Na ulici i inače u životu.

Razlog tome je u obrazovanju.

Za razliku od većine svojih prijatelja iz kvarta, srednju školu nije pohađao samo reda radi. Naime, počeo je kao i svi drugi, ali s vremenom ga je ona zainteresirala, a posebno matematika i fizika. Zapravo nije to bila njegova inicijativa, ili ne baš skroz.

Ključnu ulogu u tome imao je profesor Snow koji je predavao matematiku.

Joe se nasmiješio u sebi. Sjetio se kako ga je Snow strpljivo, malo-po-malo, uvodio u svijet matematike. Trebalo je vremena, ali nije bilo teško natjerati žabu u vodu. Joe je imao takvu inteligenciju, a i samu strukturu ličnosti, da je upijao znanje kao spužva. Zapravo, kada mu je Snow počeo otkrivati čarobni svijet matematike, sve ostalo postalo je blijeda beznačajna kopija tog svijeta.

I sada smo tu gdje jesmo, pomislio je Joe.

S jedne strane na ulici, spreman na brutalan obračun sa suparničkom maloljetničkom bandom, a s druge strane u matematičkoj analizi traži vjerojatnost pobjede u tom obračunu.

Već i sama činjenica da kalkulira koristeći i matematiku Joeu je pokazivala da mu više nije mjesto ovdje, na ulici.

Pogled mu je pao na njegovu lijevu šaku. Na svakom prstu osim na palcu bilo je tetovirano po jedno slovo.

Pisalo je F-A-T-E.

Koja je njegova sudbina?

Joe je već dulje vrijeme shvaćao da se njegova uloga na ulici polako bliži kraju. Činilo mu se da se između njega i ostalih članova bande polako počinje stvarati procjep koji postaje sve veći i koji će ga zauvijek udaljiti iz tog miljea.

Pa ipak, volio je svoje prijatelje. Odrastao je s njima, a i umro bi za njih. Da, umro bi za njih, pomislio je, ali ne i napravio glupost.

Joe je naglo donio odluku.

– Povlačimo se, idemo kućama – izjavio je.

Ostatak bande je bio šokiran.

– Povlačimo se, što to znači? – upitao je Rony, dečko koji je bio po snazi i vještini najjači u bandi.

– To znači da ja neću odvesti Raptore u propast, eto što to znači – mirno je rekao Joe.

Ostali su šutjeli i promatrali njih dvojcu.

– Što je, postao si kukavica? – upitao je bijesno Rony unijevši se u lice Joeu.

Sada je Joe mirno i bez straha gledao Ronyja u oči. Nije žurio sa odgovorom. Znao je da Ronyju treba vremena. Uostalom, i očekivao je takvu reakciju.

– Rony, i ja bih volio da ostanemo, borimo se i pobijedimo kao što smo to radili i do sada. Ali ovoga puta to neće biti tako. Znaš da su Svingersi brojčano jači barem duplo, a i stariji su u prosjeku. Pogledaj oko sebe. Jesi li spreman snositi odgovornost ako Hana bude unakažena, ili ako Sam bude ubijen? A zašto? Zbog naivnog ponosa u situaciji koja je potpuno bez izgleda. Ako misliš drugačije, evo, preuzmi Raptore pa ih povedi u tučnjavu – mirno je govorio Joe, gledajući cijelo vrijeme Ronyja ravno u oči.

Rony se polako smirivao. I on je, kao i svi ostali, navikao da Joe donosi odluke.

A to su uvijek bile dobre odluke.

Joeov autoritet nije počivao na goloj snazi nego na pameti, razumu i sigurnosti koju je ulijevao svim članovima bande.

Stoga se i nije mogao golom snagom uništiti.

Rony je napokon kimnuo glavom.

– OK, povlačimo se. I što ćemo dalje? – upitao je sad već mirnijim tonom.

– Rony, pojma nemam. Što se mene tiče, moje mjesto više nije ovdje, na ulici. Nekako, osjećam da je kraj. Osjećam da je vrijeme da se rastanemo – tužno je odgovorio Joe.

– Što će biti s nama, što će biti s Raptorima? – pitao je tiho Sam.

– Idite kućama, radite nešto drugo, za mene Raptora više nema – odgovorio je Joe i nastavio – Ionako mislim da nema budućnosti za nas ovdje na ulici. Dok smo bili djeca, nekako je bilo to sve i donekle normalno, pa ovo je Bronx, zar ne? Ali sve u svoje vrijeme, a vrijeme sitnog kriminala i besmislenih tučnjava je za mene zauvijek završeno.

Svi su šutjeli.

Prestali su gledati u Joea i počeli su razmišljati o njegovim riječima. Poštivali su i voljeli Joea. Zato, koliko god je ovo na neki način i predstavljalo iznenađenje, ipak su imali povjerenja u Joeovu prosudbu. Uostalom, večeras neće biti borbe, povreda i koječega.

Laknulo im je. Znali su i oni snagu Svingersa, ali se nitko od njih nije usudio predložiti da odustanu.

U svega tridesetak minuta većina Raptora su shvatili da su odrasli i da ih čeka drukčiji život. I to bez velikih govorancija ili uvjeravanja. Jednostavno, svi su, ili uglavnom svi, shvatili da je Joe i ovaj put u pravu.

Hana je ustala, uzela Sama pod ruku i rekla:

– Sam, idemo doma, otprati me.

I ostali su se u tišini razilazili. Neki su odlazili sami, a neki u manjim grupama.

Nakon nekoliko minuta Joe je ostao sam na ulici.

Ponovno je pogledao pema Tremont aveniji. Svingersa još nije bilo na vidiku.

Još se jedanput osvrnuo oko sebe. Duboko je udahnuo, kroz nos uvlačeći u sebe tako dobro poznati miris ulice. Osjećao je miris benzina, kanalizacije, ispušnih plinova, čak i pečenih hamburgera iz obližnjeg restorana brze prehrane.

Po posljednji put kao Raptor, upio je u sebe sve zvukove i mirise Bronxa kojeg je toliko volio i mrzio u isto vrijeme.

Onda se i on okrenuo i noćni Bronx je polako progutao siluetu visokog i vitkog crnca.